

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltoft 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Dato: **22 MAJ 2007**

J.nr.: 2006-0124-062
Sagsbehandler: HA3/JE
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 24

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Retsudvalget
REU alm. del - Bilag 532
Offentligt

+ rapport

Vedrørende inspektion af bostedet Spurvetofte

Hermed sender jeg et uhæftet eksemplar af opfølgingsrapport af dags dato vedrørende inspektion den 1. marts 2006 af bostedet Spurvetofte.

Jeg vil til samtidig modtagelse sendes et eksemplar af rapporten elektronisk til Retsudvalget.

Som det endvidere fremgår af rapportens sidste side, afventer jeg fortsat underretning vedrørende enkelte punkter i rapporten, men betragter i øvrigt herefter inspektionssagen som afsluttet.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Opfølgning

Gammeltorv den
Journalnr. 2006-0124-062 HA

den 1. marts 2006

Folketingets Ombudsmand - Gammeltorv 22 - 1457 København K

Den 6. september 2006 afgav jeg endelig rapport om min inspektion af bostedet Spurvetofte den 1. marts 2006. I rapporten anmodede jeg om nærmere oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold.

Jeg modtog i den anledning en udtalelse af 21. november 2006 med bilag fra Vejle Amt, Socialforvaltningen. Det fremgår af brevet at amtet har udarbejdet udtalelsen med bidrag fra centerlederen på Spurvetofte.

Jeg skal herefter udtale følgende:

Ad punkt 3.1. Bygninger

I den endelige rapport bad jeg amtet om at underrette mig når forberedelsesudvalget i Region Syddanmark havde godkendt programoplægget om erstatningsbyggeri for Fjordglimt.

Amtet har oplyst at erstatningsbyggeriet blev godkendt den 24. august 2006.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.6. Køkkener

På Fjordglimt er der spisekøkken i stueetagen. Jeg fik under inspektionen oplyst at der sidder tre beboere (og to medarbejdere) og spiser sammen ved et lille spisebord. På grund af den trange plads opstår der ofte konflikter beboerne imellem i spisesituationerne, bl.a. sparker beboerne hinanden over benene. På

grund af beboernes meget små værelser, har beboerne heller ikke mulighed for at spise alene der selvom det alt andet lige ville være en fordel.

I den endelige rapport bad jeg Spurvetoften og amtet om at overveje muligheden for at gøre spiseforholdene på Fjordglimt bedre – også i tiden indtil en eventuel større ombygning bliver gennemført. Jeg bad om at få underretning om resultatet af disse overvejelser.

Af amtets brev af 21. november 2006 fremgår det at Spurvetoften har iværksat en ændring af spiseforholdene på Fjordglimt således at den ene kvinde spiser på sit værelse, mens den anden kvinde fortsat spiser i køkkenet. Til trods for de små værelser virker det efter centerlederens opfattelse som en bedre løsning da det på den måde undgås at der er konflikter mellem de to personer. Spurvetoften har iværksat en registrering for at følge udviklingen da det ikke kan udelukkes at der kan opstå andre problematikker i forbindelse med ændringen. Men foreløbig er Spurvetoften imidlertid tilfreds med forløbet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.2. Medicin, læge mv.

I den endelige rapport skrev jeg at jeg gik ud fra at de særlige medarbejdere som har adgang til de aflåste skabe med ikke-optalt medicin, har medicinkurser.

Dette bekræfter amtet i brev af 21. november 2006.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.3. Arbejde og fritid

I amtets tilsynsrapport 2005 anbefalede amtet at bostedet i den enkelte handleplan konsekvent beskriver hvordan der koordineres med dagtilbuddet og – hvis ikke – hvorfor, samt at der henvises til bilag vedrørende eventuelle samarbejdsprojekter med dagtilbuddet i handleplanen.

Jeg bad i den endelige rapport Spurvetoften redegøre for om bostedet har foretaget sig noget i forhold til amtets anbefalinger på dette område, og i givet fald hvad.

Amtet har hertil oplyst at Spurvetoften nu – i handleplanen for de beboere der har et tilbud på dagcentret – beskriver hvorledes koordineringen er i forhold til den aktuelle handleplan.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.4. Beboernes økonomiske forhold

I den endelige rapport bad jeg om oplysning om hvorledes beboernes kontante midler og bankbøger mv. opbevares.

Amtet har anført følgende i brevet til mig:

”Centerlederen oplyser, at bankbøger opbevares i aflåst pengekasse, som opbevares i aflåst brandskab. Depositakort, hvor regnskab føres på, opbevares i aflåst brandskab. Kontantbeholdning opbevares i aflåst pengekasse, som opbevares i aflåst skab. Enkelte beboere kan have mindre kontantbeholdning på op til 200 kr. i en pung på værelset, typisk liggende i aflåst skab. Der bliver via depositakort ført regnskab med alle udgifter og indtægter.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.9. Vold

Før inspektionen fremsendte Spurvetofte bostedets voldspolitik til mig. Ved fremsendelsen bemærkede Spurvetofte at bostedet ved Arbejdstilsynets besøg var blevet gjort opmærksom på at der i voldspolitikken bl.a. skal indarbejdes bostedets praksis med profylaktisk at anvende samtaler med psykolog når det vurderes at en situation vil kunne tages i opløbet og dermed undgå at accelerere.

Jeg bad i den endelige rapport om at få en kopi af voldspolitikken når ændringerne var indarbejdet.

Af amtets brev af 21. november 2006 fremgår det at Spurvetofte (til amtet) har oplyst at voldspolitikken var blevet drøftet på SU-møde den 27. marts 2006 hvor det blev besluttet at politikken skulle til drøftelse i de enkelte huse således at der blev skabt en fælles forståelse af hvad politikken betyder for praksis. Det fremgår endvidere at der refterer at praksis vedrørende de profylaktiske samtaler indføres i politikken. Amtet har vedlagt kopi af den dagældende voldspolitik.

Jeg beder fortsat om at få kopi af voldspolitikken når de nævnte ændringer er indarbejdet.

Jeg fik under den afsluttende samtale med ledelsen oplyst at Spurvetofte aldrig foretager politianmeldelse. Baggrunden for dette er at beboerne ikke selv er ansvarlige for deres voldelige handlinger.

Amtet anførte supplerende følgende herom i brev af 14. juni 2006:

”... det er amtets holdning, at der skal foretages politianmeldelse. På trods af voldsoffererstatningslovens § 10, stk. 2 er det erfaringsmæssigt, at det er vanskeligt at opnå erstatning. Det skyldes, at voldsepisoderne som oftest er af lettere karakter og derfor ikke i de en-

kelte situationer giver anledning til politianmeldelse. De arbejds-skadelige følger opstår først ved gentagelse af disse episoder.”

I den endelige rapport bad jeg bostedet overveje sin politik på dette område set i lyset af ovenstående udsagn fra amtet. Jeg bad om underretning om hvad bostedets overvejelser fører til.

Amtet har i brevet af 21. november 2006 skrevet følgende herom:

”Centerlederen oplyser, at de episoder, der som hovedregel finder sted på Spurvetoften, er krads, træk i hår, enkelte slag og psykisk belastning på baggrund af f.eks. skrig eller anden adfærd, som er uhensigtsmæssig. Typisk er det episoder, som gentager sig over tid, som kan være medvirkende til nedslidning.

Når der følges op i forhold til voldsepisoder, vil der ske politianmeldelse, hvis voldsepisoden har en sådan voldsomhed/farlighed, at det har betydning i forhold til personalets erstatningsmuligheder og eventuelt i forhold til personalets fremtidige sikkerhed.”

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg beder i den forbindelse om oplysning om hvorvidt denne ændring i proceduren er indføjet i bostedets voldspolitik.

Ad punkt 4.10. Beboernes seksuelle adfærd

I den endelige rapport anførte jeg at jeg gik ud fra at personalet, når beboerne stimulerer sig selv seksuelt, sørger for at dette sker på en måde så det ikke er krænkende over for andre beboere eller ansatte.

Amtet har hertil svaret at centerlederen (til amtet) har oplyst at personalet er opmærksomt på at seksuel aktivitet ikke skal virke krænkende over for andre. Personalet er i øvrigt opmærksomt på at vedkommende ikke selv skal komme i en uværdig situation.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.12. Handleplaner

I den endelige rapport anførte jeg at handleplanerne og afgørelserne ikke gav mig anledning til bemærkninger idet jeg gik ud fra at der laves en ny handleplan og en ny afgørelse om tildeling af hjælp en gang om året.

Amtet har herom anført at handleplanen samt aftalen for tildeling af hjælp drøftes én gang årligt på et statusmøde.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Vejle Amt har i sin tilsynsrapport 2005 skrevet følgende:

” ...

Ved nye beboere, projekter eller evt. nye medarbejdere anbefales det, at handleplanen som minimum indeholder afdækning af behov og rammer for en fremtidig pædagogisk indsats.

Der er ikke udarbejdet en handleplan vedr. den sidst indvisiterede, men der foreligger mange metodebeskrivelser.

Det anbefales, at der udarbejdes en handleplan snarest.

Centerlederen er enig heri og tilføjer, at den pågældende sag er en ener.”

Jeg bad Spurvetoften redegøre for hvad bostedet havde foretaget sig i anledning af amtets anbefalinger på dette område.

Amtet har i brevet af 21. november 2006 skrevet svaret således vedrørende dette punkt:

”Centerlederen oplyser, at der er opmærksomhed på, at der skal udarbejdes handleplaner i forbindelse med indflytning. Det er sjældent, at bostedet modtager nye beboere, men man har i foråret 2006 modtaget to nye beboere. Der er udarbejdet § 111 handleplan [§ 141 i den pr. 1. januar 2007 gældende servicelov; min tilføjelse] vedrørende den ene allerede inden indflytning og vedrørende den anden umiddelbart efter indflytning med henblik på en så positiv

flytning som muligt uden tab af færdigheder. Der er høstet gode erfaringer hermed. I forbindelse med statusmøde ½ år efter revurderes målene i handleplanen.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5.2. Modtagne registreringer

Jeg modtog under inspektionen 10 indberetninger som vedrørte magtanvendelse over for i alt fire forskellige beboere. Disse 10 indberetninger vedrørte episoder som fandt sted i perioden fra den 21. maj 2005 til den 17. februar 2006. En af indberetningerne vedrørte 10 magtanvendelser foretaget over for samme beboer på én dag. Der er således tale om i alt 19 magtanvendelser.

Jeg anførte i den endelige rapport at jeg gik ud fra at bostedet ved den årlige opgørelse over hvor mange magtanvendelser der er foretaget, sikrer sig at alle magtanvendelser tælles med – og ikke blot laver opgørelse over antal indberetninger.

Amtet har i sit brev anført at bostedet ved optælling af magtanvendelser optæller de enkelte episoder og ikke antal indberetningsskemaer.

Jeg har noteret mig det oplyste.

1 af de 19 magtanvendelser vedrører en episode den 22. juli 2005 kl. 08.45. Der er sat kryds i rubrikken med fastholdelse efter § 109b. Med håndskrift er der tilføjet ”stk. 2”.

Jeg bad bostedet redegøre nærmere for grunden til at denne episode er foretaget/registreret efter § 109b, stk. 2 (§ 126, stk. 2, i den nugældende servicelov).

Af amtets brev fremgår det at bostedet (til amtet) har oplyst at det er en fejl at tilføjelsen ”stk. 2” ikke er fjernet. Tilføjelsen skyldes at det havde været overvejet om fastholdelsen var en magtanvendelse efter § 109b, stk. 2. Baggrunden for denne tvivl var at situationen opstod i forbindelse med en hygiejnesituation. Magtanvendelsen blev imidlertid udelukkende foretaget for at personalet kunne befri sig i situationen og ikke for at gennemføre badet, og den endelige vurdering var derfor at magtanvendelsen var foretaget efter § 109b, stk. 1.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I den endelige rapport henstillede jeg til amtet at anvende Socialministeriets indberetningsskemaer. Jeg bad amtet underrette mig om hvad min henstilling gav anledning til.

Amtet har i sit svar til mig oplyst at der er truffet beslutning om at anvende ministeriets skemaer, og at disse skemaer blev sendt ud til institutionerne i uge 41/2006 med henblik på ibrugtagning straks.

Jeg har taget det oplyste til efterretning.

Vejle Amts indberetningsskema har ikke et felt til angivelse af hvilken dato registreringen er foretaget.

I min endelige rapport anførte jeg i forlængelse heraf at det er en fejl at det ikke af ni af skemaerne fremgår hvornår disse er blevet udfyldt. Det var således ikke for disse skemaers vedkommende muligt for mig at konstatere om registreringen var sket straks eller senest dagen efter at indgrebene fandt sted, og som en følge heraf kunne jeg heller ikke se om bostedet havde forholdt sig i overensstemmelse med det tidsmæssige krav i magtanvendelsesbekendtgørelsens § 12.

Jeg henstillede derfor til bostedet at indskærpe over for personalet at der skal foretages datering af registreringen.

Amtet har i brevet til mig oplyst at amtet i forbindelse med ibrugtagning af Socialministeriets skemaer har sat fokus på den nævnte problemstilling.

Jeg har taget det oplyste til efterretning.

Under den afsluttende samtale med ledelsen og repræsentanterne fra amtet fik jeg oplyst at amtet for så vidt angik magtanvendelsesindberetninger, har delegeret sin godkendelseskompetence til bostedets leder. Jeg fik herudover oplyst at amtet ved det årlige tilsyn gennemgår alle magtanvendesskemaerne, og at bostedet én gang månedligt skal sende en opgørelse over antal foretagne magtanvendelser.

Efter en gennemgang af forarbejderne til § 109I i den dagældende servicelov skrev jeg følgende i den endelige rapport:

”Magtanvendelse skal ifølge lovens § 109I indberettes til amtsrådet. Det fremgår af forarbejderne til loven at amtsrådet kan deleger sin kompetence til forvaltningen. Efter min opfattelse har amtsrådet imidlertid alene mulighed for at deleger kompetencen til centralforvaltningen og ikke til de enkelte institutionsledere. Jeg henviser i den forbindelse til at det af forarbejderne fremgår at indberetningerne skal ske til det administrativt ansvarlige system og dermed til det politiske niveau. Jeg henviser endvidere til at de enkelte centerledere ikke nødvendigvis er ganske upartiske i vurderingen af magtanvendelserne på deres eget bosted.

Jeg henstiller derfor at amtet ændrer sin praksis på dette område således at bostederne i amtet for eftertiden skal indsende registreringerne om magtanvendelse til centralforvaltningen månedligt. Jeg beder amtet oplyse hvad amtet foretager i anledning af min henstilling.”

Amtet har i sit brev til mig oplyst at forvaltningen med virkning fra 1. april 2006 ændrede praksis således at bostederne senest en måned efter fastholdelserne skal indsende registreringerne til forvaltningen.

Jeg har taget det oplyste til efterretning.

I den endelige rapport bad jeg Vejle Amt udtale sig om hvorvidt amtet kommer med tilbagemeldinger på hver enkelt indberetning fra bostederne, og om det i givet fald også vil ske i forbindelse med indberetninger efter § 109b, stk. 1, (nu § 126, stk.1), jf. min ovenfor nævnte henstilling.

Amtet har i brevet af 21. november 2006 til mig anført følgende:

”Amtet kan oplyse, forvaltningen vurderer registreringerne jf. Servicelovens § 112 [skal vel være pkt. 112 i Socialministeriets vejledning nr. 5 af 5. januar 2004 om magtanvendelse mv.; min rettelser], idet der gives tilbagemeldinger til bostederne om, hvorvidt registreringen er godkendt eller der er behov for påtale eller anden form for opfølgning”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.2. Om indgreb generelt

I amtets tilsynsrapport 2005 fremgår at der har været et fald på i alt 16 fastholdelser i forhold til 2004. (Jeg går ud fra at man her har taget højde for at man naturligt nok ikke havde det samlede tal for hele 2005 på tilsynstidspunktet).

Herefter fremgår følgende af tilsynsrapporten:

”...

Hvordan er der fulgt op på magtanvendelserne

Området har et vedvarende fokus, og fokus på kommunikation og brugerindflydelse kan ifølge medarbejderne måske være medvirkende til halveringen af antallet af magtanvendelser.

Faldet kan måske have tilknytning til enkeltstående beboere/nye medarbejdere.

Det anbefales, at der analyseres herpå, og at det fremadrettet bliver kommenteret i årsrapporten.”

I den endelige rapport bad jeg Spurvetoften oplyse om bostedet har fulgt anbefalingerne fra amtet.

Amtet har i sit brev til mig anført at bostedet har oplyst at der i årsrapporten er indarbejdet en vurdering vedrørende magtindberetningerne.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 7.2. Vikarer og sygdom

I den endelige rapport anførte jeg at jeg – da det efter det oplyste som udgangspunkt er ledelsen der bruger tid på at skaffe vikarer – ikke går ud fra at tiden der bruges herpå, direkte går fra beboerne.

Af amtets brev fremgår herom at bostedet har indgået et forsøg med en aftale om at der i hvert hus er 5 nøglepersoner ud over afdelingslederen, som har ansvaret i forbindelse med indkaldelse af vikarer.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager ikke videre vedrørende dette punkt. Jeg går dog ud fra at bostedet løbende er opmærksomt på at der ikke går for megen tid fra beboerne ved tilkald af vikarer.

Ad punkt 8.2. Vejle Amts tilsyn

Efter at tilsynsteamet har foretaget sit tilsyn, udarbejder teamet en tilsynsrapport som bliver sendt til bostedet og forvaltningen i amtet. Af amtets notat om tilsyn fremgår bl.a. følgende herom:

”Tilsynsrapporten skal udarbejdes hurtigst muligt efter tilsynet, og målet er, at den tilsendes lederen senest 1 måned efter tilsynet. Tilsynsrapporten sendes til høring hos lederen, inden rapporten forelægges det sociale udvalg. Ud over socialudvalget tilsendes tilsynsrapporten lederen af det sociale tilbud eller institution.”

I den endelige rapport bad jeg amtet oplyse om bostedets eventuelle kommentarer i givet fald indarbejdes i rapporten før den forelægges for det sociale udvalg.

Amtet har hertil svaret følgende:

”Amtet kan oplyse, at i den afsluttende ledersamtale indgår bostedets kommentarer til tilsynsrapporten. Er der efterfølgende kommentarer/høringssvar, vedlægges de rapporten som bilag og eventuelle faktuelle fejl rettes i rapporten.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.3. Tilsynsbesøg foretaget på Spurvetofte den 30. august, 8. og 9. september 2005

I den endelige rapport skrev jeg at det er min opfattelse at formuleringerne i amtets tilsynsrapporter kan efterlade tvivl om hvor alvorligt teamet mener et forhold er og dermed også kan efterlade tvivl om hvorvidt et forhold nødvendigvis skal ændres/rettes op, og om dette i givet fald skal ske straks. Jeg bad derfor amtet overveje at formulere anbefalingerne mv. klarere. Jeg bad amtet om at underrette mig om hvad disse overvejelser fører til.

Amtet oplyste i sit brev til mig at amtet har taget mine synspunkter på dette punkt til efterretning, og har skærpet formuleringerne.

Jeg har noteret mig det oplyste

Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen om inspektionen af Spurvetoften som afsluttet. Jeg afventer dog at Spurvetoften sender mig kopi af voldspolitikken når de i pkt. 4.9. nævnte ændringer, er indarbejdet. Jeg afventer tillige oplysning om hvorvidt ændringen i proceduren (vedrørende politianmeldelse) er indføjet i bostedets voldspolitik. Jeg beder Spurvetoften om at sende materialet via Region Syddanmark (som pr. 1. januar 2007 har overtaget Spurvetoften).

Underretning

Denne opfølgingsrapport sendes til Spurvetoften, Region Syddanmark, Center for Ligebehandling af Handicappede og Folketingets Retsudvalg.

